

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. kovo 8 d. *

Byloje C-34/09

dėl *Tribunal du travail de Bruxelles* (Belgija) 2008 m. gruodžio 19 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. sausio 26 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Gerardo Ruiz Zambrano

prieš

Office national de l'emploi (ONEm),

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, teisėjai A. Rosas, M. Ilešič, J. Malenovský, U. Lõhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen ir M. Berger,

* Proceso kalba: prancūzų.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė R. Seres, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. sausio 26 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Gerardo Ruiz Zambrano, atstovaujamo advokato P. Robert,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pochet, padedamos advokatų F. Motulsky ir K. de Haes,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos B. Weis Fogh,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir N. Graf Vitzthum,
- Airijos, atstovaujamos D. O'Hagan, padedamo baristerio D. Conlan Smyth,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Vodina, T. Papadopoulou ir M. Michelo-
giannaki,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos A. Czubinski,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels, M. de Grave ir J. Langer,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz, vėliau – M. Szpunar,

— Europos Komisijos, atstovaujamos D. Maidani ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2010 m. rugsėjo 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl EB 12, 17 ir 18 straipsnių bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Pagrindinių teisių chartija) 21, 24 ir 34 straipsnių išaiškinimo.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą, kilusį tarp Kolumbijos piliečio Gerardo Ruiz Zambrano ir *Office national de l'emploi* (Nacionalinė darbo agentūra) dėl šios atsisakymo mokėti jam nedarbo išmokas pagal Belgijos teisės aktus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikiniančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, klaidų ištaisymai OL L 229 2004, p. 35 ir OL L 197, 2005, p. 34), 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų.“

Nacionalinė teisė

Belgijos pilietybės kodeksas

- 4 Pagal nagrinėjamos bylos faktinėms aplinkybėms aktualios redakcijos Belgijos pilietybės kodekso (*Moniteur belge*, 1984 m. liepos 12 d., p. 10095; toliau – Belgijos pilietybės kodeksas) 10 straipsnio pirmą pastraipą:

„Belgijos piliečiu laikomas Belgijoje gimęs vaikas, kuris, iki jam sueinant 18 metų arba pripažįstant jį pilnamečiu iki šio amžiaus, būtų asmuo be pilietybės, jei neturėtų Belgijos pilietybės.“

1991 m. lapkričio 25 d. Karaliaus dekretas

- 5 1991 m. lapkričio 25 d. Karaliaus dekreto dėl nedarbo reglamentavimo (*Moniteur belge*, 1991 m. gruodžio 31 d., p. 29888) 30 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„Tam, kad galėtų gauti nedarbo išmoką, visą darbo dieną dirbantis darbuotojas turi būti išdirbęs nustatytą laikotarpį, apimančią toliau nurodytą darbo dienų skaičių:

<...>

2. 468 darbo dienas per 27 mėnesius iki prašymo [skirti nedarbo pašalpą] pateikimo, jei darbuotojo amžius daugiau nei 36 metai ir mažiau nei 50 metų;

<...>“

- 6 To paties Karaliaus dekreto 43 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Nepažeidžiant ankstesnių nuostatų, užsienietis ar darbuotojas be pilietybės turi teisę gauti nedarbo pašalpą, jeigu jis tenkina teisės aktų dėl užsieniečių ir dėl darbuotojų užsieniečių įdarbinimo nuostatas.

Į Belgijoje dirbamą darbą atsižvelgiama tik jeigu jis atitiko teisės aktus dėl darbuotojų užsieniečių įdarbinimo.

<...>“

- 7 Pagal šio Karaliaus dekreto 69 straipsnio 1 dalį:

„Norėdamas gauti išmoką, bedarbis užsienietis ar asmuo be pilietybės turi atitikti teisės aktų, susijusių su užsieniečiais ir darbuotojų užsieniečių įdarbinimu, nuostatas.“

1944 m. gruodžio 28 d. dekretas įstatymas

- 8 1944 m. gruodžio 28 d. Dekreto įstatymo dėl darbuotojų socialinės apsaugos (*Moniteur belge*, 1944 m. gruodžio 30 d.) 7 straipsnio 14 dalis, įterpta 2002 m. rugpjūčio 2 d. Programiniu įstatymu (*Moniteur belge*, 2002 m. rugpjūčio 29 d., p. 38408), suformuluota taip:

„Darbuotojas užsienietis ar asmuo be pilietybės įgyja teisę į nedarbo pašalpą tik jei paraiškos dėl pašalpos pateikimo momentu laikosi teisės aktų, susijusių su užsieniečiais ir darbuotojų užsieniečių įdarbinimu.

Į darbuotojo užsieniečio ar asmens be pilietybės atliekamą darbą Belgijoje atsižvelgiama įvykdant stažo sąlygą tik jeigu jis buvo atliktas laikantis teisės aktų, susijusių su darbuotojų užsieniečių įdarbinimu.

<...>“

1999 m. balandžio 30 d. įstatymas

- 9 1999 m. balandžio 30 d. Įstatymo dėl darbuotojų užsieniečių (*Moniteur belge*, 1999 m. gegužės 21 d., p. 17800) 4 straipsnio 1 dalyje skelbiama:

„Darbdavys, norintis įdarbinti darbuotoją užsienietį, privalo iš anksto gauti kompetentingos institucijos leidimą įdarbinti.

Darbdavys gali naudotis šio darbuotojo paslaugomis tiek, kiek nurodyta šiame leidime.

Karalius jo nustatytais atvejais gali nukrypti nuo pirmos pastraipos.“

10 Pagal šio įstatymo 7 straipsnį:

„Karalius gali dekretu, apsvaistytu Ministrų taryboje, atleisti jo nustatytas darbuotojų užsieniečių kategorijas nuo pareigos gauti darbo leidimą.

Prieš tai esančioje pastraipoje nurodyti darbuotojų užsieniečių darbdaviai atleidžiami nuo pareigos gauti leidimą įdarbinti.“

1999 m. birželio 9 d. Karaliaus dekretas

11 1999 m. birželio 9 d. Karaliaus dekreto, įgyvendinančio 1999 m. balandžio 30 d. Įstatymą dėl darbuotojų užsieniečių įdarbinimo (*Moniteur belge*, 1999 m. birželio 26 d., p. 24162), 2 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Nuo pareigos gauti darbo leidimą atleidžiami:

<...>

2. Belgijos piliečio sutuoktinis užsienietis ir su sąlyga, kad jie atvyksta įsikurti ar įsikuria su vienu iš jų:
- a) Belgijos piliečio ar jo sutuoktinio tiesiosios žemutinės giminystės linijos giminaičiai, kuriems yra iki 21 metų arba kurie yra jų išlaikytiniai;
 - b) Belgijos piliečio ar jo sutuoktinio išlaikomų tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiai;
 - c) a ir b punktuose nurodytų asmenų sutuoktiniai;

<...>“

1980 m. gruodžio 15 d. įstatymas

- ¹² Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymo dėl užsieniečių patekimo į Belgijos teritoriją, apsigyvenimo, įsikūrimo ir išsiuntimo (*Moniteur belge*, 1980 m. gruodžio 21 d., p. 14584; toliau – 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymas) 9 straipsnyje skelbiama:

„Tam, kad užsienietis, kuris nėra 10 straipsnyje nurodytoje padėtyje, galėtų gyventi Karalystėje pasibaigus 6 straipsnyje nustatytam terminui, reikalingas ministro ar jo atstovo leidimas.

Išskyrus išimtis, numatytas tarptautinėje sutartyje, įstatyme ar Karaliaus dekrete, prašymą dėl šio leidimo užsienietis privalo pateikti Belgijos diplomatinėje ar konsulinėje įstaigoje, atsakingoje už jo nuolatinę gyvenamąją vietą ar buvimo vietą užsienyje.

Išimtiniais atvejais šio leidimo užsienietis gali prašyti vietovės, kurioje gyvena, mero, kuris šį prašymą perduoda ministrui ar jo įgaliotajam asmeniui. Tokiais atvejais jis bus išduotas Belgijoje.“

13 To paties įstatymo 40 straipsnyje numatyta:

„1. Nepažeidžiant nuostatų, įtvirtintų [Europos Sąjungos] Tarybos ir Europos Bendrijų Komisijos reglamentuose, ir palankesnių nuostatų, kuriomis EB užsienietis galėtų pasinaudoti, jam taikomos šios nuostatos.

2. Šiame įstatyme EB užsieniečiu laikomas Europos Bendrijų valstybės narės pilietis, kuris gyvena Karalystėje ar į ją atvyksta ir kuris joje:

- 1) dirba arba ketina dirbti savarankiškai ar pagal darbo sutartį;
- 2) naudojasi ar ketina pasinaudoti teikiamomis paslaugomis;
- 3) naudojasi ar ketina pasinaudoti teise likti šalyje;

- 4) nutraukęs Bendrijoje profesinę veiklą naudojasi ar ketina pasinaudoti gyvenimo šalyje teise;
- 5) pripažintoje mokslo įstaigoje lanko ar ketina lankyti profesinio mokymo kursus, kai jie yra pagrindinė veikla;
- 6) nepriklauso nė vienai iš 1–5 punktuose nurodytų asmenų kategorijai.

3. Jeigu šiame įstatyme nenumatyta kitaip, 2 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytam EB užsieniečiui, neatsižvelgiant į pilietybę, prilyginami šie asmenys, jeigu jie atvyksta įsikurti ar įsikuria kartu su juo:

- 1) sutuoktinis;
- 2) jo ar sutuoktinio tiesiosios žemutinės giminystės linijos giminaičiai, kuriems yra iki 21 metų arba kurie yra jų išlaikytiniai;
- 3) jo ar sutuoktinio išlaikomi tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiai;
- 4) 2 ir 3 dalyse nurodytų asmenų sutuoktiniai.

4. Jeigu šiame įstatyme nenumatyta kitaip, 2 dalies 4 ir 6 punktuose nurodytam

EB užsieniečiui, neatsižvelgiant į pilietybę, prilyginami šie asmenys, jeigu jie atvyksta įsikurti ar įsikuria kartu su juo:

- 1) sutuoktinis;
- 2) jo ar sutuoktinio išlaikomi tiesiosios žemutinės giminystės linijos giminaičiai;
- 3) jo ar sutuoktinio išlaikomi tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiai;
- 4) 2 ir 3 dalyse nurodytų asmenų sutuoktiniai.

5. Jeigu šiame įstatyme nenumatyta kitaip, 2 dalies 5 punkte nurodytam EB užsieniečiui prilyginami, neatsižvelgiant į jų pilietybę, jo vaikai ir sutuoktinis arba jų išlaikomi sutuoktinio vaikai, jeigu jie atvyksta įsikurti ar įsikuria kartu su juo.

6. EB užsieniečiui taip pat prilyginamas Belgijos piliečio sutuoktinis, kuris atvyksta įsikurti ar įsikuria kartu, ir jų tiesiosios žemutinės giminystės linijos giminaičiai, kuriems yra iki 21 metų arba kurie yra jų išlaikytiniai, taip pat jų išlaikomi tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiai ir šių giminaičių sutuoktiniai, jeigu jie atvyksta įsikurti ar įsikuria kartu su jais.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- ¹⁴ 1999 m. balandžio 14 d. G. Ruiz Zambrano paprašė prieglobsčio Belgijoje, į kurią atvyko turėdamas Belgijos ambasados Bogotoje (Kolumbija) išduotą vizą. 2000 m. vasario mėn. jo žmona, kuri taip pat yra Kolumbijos pilietė, irgi paprašė suteikti pabėgėlio statusą šioje valstybėje narėje.

- 15 2000 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Belgijos valdžios institucijos atsisakė patenkinti jų prašymus ir priėmė įsakymą, reikalaujantį išvykti iš Belgijos, įtraukiant negražinimo sąlygą, nurodančią, kad jie negali būti grąžinti į Kolumbiją dėl šioje šalyje vykstančio pilietinio karo.
- 16 2000 m. spalio 20 d. G. Ruiz Zambrano pateikė prašymą išduoti leidimą gyventi remdamasis 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 9 straipsnio trečia pastraipa. Savo prašyme jis nurodė absoliutų negalėjimą grįžti į Kolumbiją ir kritinę situaciją šioje šalyje, be kita ko, pabrėždamas savo pastangas integruotis į Belgijos visuomenę, prancūzų kalbos mokymąsi ir vaiko mokymąsi ikimokyklinio ugdymo klasėje, ir grįžimo į Kolumbiją atveju – potrauminio sindromo, kurį patyrė 1999 m., kai savaitę buvo pagrobtas jo vaikas, kuriam tuo metu buvo treji, paastrėjimą.
- 17 2001 m. rugpjūčio 8 d. sprendimu šis prašymas buvo atmestas. Dėl šio sprendimo *Conseil d'État* buvo pateiktas ieškinys dėl panaikinimo ir sustabdymo, kuris ieškinį dėl sustabdymo atmetė 2003 m. gegužės 22 d. sprendimu.
- 18 Nuo 2001 m. balandžio 18 d. G. Ruiz Zambrano ir jo žmona įregistruoti Scharbeko (Belgija) savivaldybėje. 2001 m. spalio 2 d. ieškovas pagrindinėje byloje, nors ir neturėjo darbo leidimo, sudarė neterminuotą darbo sutartį dėl visos darbo dienos su bendrove *Plastoria*. Ši sutartis įsigaliojo 2001 m. spalio 1 d.
- 19 2003 m. rugsėjo 1 d. G. Ruiz Zambrano žmona pagimdė antrąjį vaiką Diego, kuris įgijo Belgijos pilietybę pagal Belgijos pilietybės kodekso 10 straipsnio pirmą pastraipą,

nes, nesant aiškaus tėvų pageidavimo dėl Kolumbijos pilietybės pripažinimo, Kolumbijos įstatymais nepripažįstama šios valstybės pilietybė vaikams, gimusiems ne Kolumbijos teritorijoje.

- 20 Iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad antrojo vaiko gimimo momentu G. Ruiz Zambrano dėl profesinės veiklos turėjo pakankamai lėšų šeimai išlaikyti. Už šią veiklą buvo mokamas įvairias tarifų lenteles atitinkantis atlyginimas, išskaičiuojamos socialinės apsaugos įmokos ir mokami atitinkami darbdavio įnašai.
- 21 2004 m. balandžio 9 d. G. Ruiz Zambrano su žmona pateikė naują prašymą įteisinti jų gyvenimą Belgijoje pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 9 straipsnio trečią pastraipą, nurodydami naują aplinkybę – antrojo vaiko gimimą – ir remdamiesi Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 4 protokolo 3 straipsniu, pagal kurį draudžiama įpareigoti minėtą vaiką išvykti iš valstybės, kurios pilietybę jis turi, teritorijos.
- 22 2005 m. rugpjūčio 26 d. gimus trečiajam vaikui Jessicai, kuri, kaip ir jo brolis Diego, įgijo Belgijos pilietybę, sutuoktiniai Ruiz Zambrano, kaip Belgijos piliečio tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiai, 2005 m. rugsėjo 2 d. pateikė prašymą išduoti leidimą įsikurti Belgijoje pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 40 straipsnį. 2005 m. rugsėjo 13 d. abiem buvo išduotas gyvenamosios vietos registracijos pažymėjimas, dėl kurio jiems buvo leidžiama laikinai gyventi Belgijoje iki 2006 m. vasario 13 d.
- 23 G. Ruiz Zambrano prašymas leisti įsikurti Belgijoje buvo atmestas 2005 m. lapkričio 8 d. motyvuojant tuo, kad jis „negali remtis 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo

40 straipsniu, nes, neįregistruodamas savo vaiko diplomatinėse ar konsulinėse institucijose, nepaisė savo valstybės įstatymų, tačiau tinkamai laikėsi procedūrų, kurios numatytos tam, kad [šis vaikas] galėtų įgyti Belgijos pilietybę ir jo tėvai šiuo pagrindu vėliau galėtų įteisinti savo gyvenimą Belgijoje“. 2006 m. sausio 26 d. jo žmonos pateiktas prašymas leisti gyventi Belgijoje buvo atmestas dėl tų pačių motyvų.

- 24 Po to, kai G. Ruiz Zambrano 2006 m. kovą pateikė kasacinį skundą dėl prašymo leisti įsikurti atmetimo, jis gavo specialų leidimą gyventi, galiojantį visą jo skundo nagrinėjimo laikotarpį.
- 25 Tuo metu, t. y. 2005 m. spalio 10 d., G. Ruiz Zambrano tapo bedarbiu, todėl jis pateikė pirmąjį prašymą dėl nedarbo pašalpos, vėliau atmetą sprendimu, apie kurį suinteresuotam asmeniui buvo pranešta 2006 m. vasario 20 d. Šis sprendimas 2006 m. balandžio 12 d. ieškiniu buvo apskūstas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 26 Nagrinėjant dėl sprendimo atmesti nedarbo pašalpos prašymą pateiktą ieškinį *Office des Étrangers* patvirtino, kad „suinteresuotasis asmuo ir jo sutuoktinė [negalėjo] vykdyti jokios profesinės veiklos, tačiau jų atžvilgiu negalima imtis jokios išsiuntimo priemonės, nes vis dar buvo nagrinėjamas jų prašymas įteisinti padėtį“.
- 27 2006 m. spalio 11 d. G.R. Zambrano darbdavio būstinėje atlikusi patikrinimą *Direction générale du contrôle des lois sociales* konstatavo, kad suinteresuotas asmuo buvo darbo vietoje. Jis privalėjo iškart nutraukti darbą. Kitą dieną G.R. Zambrano darbdavys su juo nedelsdamas nutraukė darbo sutartį ir neišmokėjo kompensacijos.

- 28 G. Ruiz Zambrano pateiktą 2006 m. spalio 12 d. prašymą dėl visiškos nedarbo pašalpos Nacionalinė darbo agentūra atmetė sprendimu, apie kurį buvo pranešta 2006 m. lapkričio 20 d. Dėl šio sprendimo taip pat buvo pateiktas 2006 m. gruodžio 20 d. ieškinys prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 29 2007 m. liepos 23 d. suinteresuotas asmuo buvo informuotas apie *Office des Étrangers* sprendimą, kuriuo jo 2004 m. balandžio 9 d. pateiktas prašymas įteisinti gyvenimą Belgijoje atmetas kaip nepriimtinas. *Conseil du contentieux des étrangers* dėl šio sprendimo pateiktas ieškinys 2008 m. sausio 8 d. sprendimu pripažintas kaip neturintis dalyko, nes *Office des Étrangers* panaikino šį sprendimą.
- 30 2007 m. spalio 25 d. laišku *Office des Étrangers* informavo G. Ruiz Zambrano, kad kasacinis skundas, kurį jis pateikė 2006 m. kovo mėn. dėl sprendimo atmesti jo 2005 m. rugsėjo 2 d. prašymą leisti įsikurti, turėjo būti iš naujo pateiktas *Conseil du contentieux des étrangers* kaip ieškinys dėl panaikinimo per 30 dienų nuo šio laiško gavimo datos.
- 31 2007 m. lapkričio 19 d. G. Ruiz Zambrano pareiškė tokį ieškinį, kurį jis visų pirma grindė „teisinės technikos veiksmy“, kuriais yra kaltinamas šiame sprendime, nebuvimu, ir priminė, kad jo mažamečiai vaikai, gimę Belgijoje, šios valstybės pilietybę įgijo dėl kokių nors jo šiuo klausimu atliktų veiksmy, bet dėl Belgijos teisės aktų taikymo. Be to G. Ruiz Zambrano nurodė Direktyvos 2004/38 2 ir 7 straipsnių pažeidimą bei 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 8 straipsnio bei šios konvencijos protokolo Nr. 4 3 straipsnio pažeidimą.

- 32 Savo rašytinėse pastabose, pateiktose Teisingumo Teismui, Belgijos vyriausybė nurodė, kad nuo 2009 m. balandžio 30 d. G. Ruiz Zambrano naudojosi leidimu laikinai gyventi šalyje, kuris gali būti pratęstas, nebent būtų nurodyta priešingai, ir turėjo C tipo leidimą dirbti pagal 2009 m. kovo 26 d. Migracijos ir prieglobsčio politikos ministro instrukcijas dėl 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo buvusio 9 straipsnio trečios pastraipos ir 9a straipsnio taikymo.
- 33 Iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad abu sprendimai, kurie yra proceso pagrindinėje byloje dalykas ir kuriais Nacionalinė darbo agentūra atsisakė pripažinti G. Ruiz Zambrano teisę į nedarbo pašalpą, visų pirma už laikinojo nedarbo laikotarpius nuo 2005 m. spalio 10 d., o vėliau – nuo 2006 m. spalio 12 d. – netekus darbo, iš esmės grindžiami vien tuo, kad darbo dienos, kurias jis nurodo kaip stažą, reikalingą jo kategorijos amžiaus bedarbiams, t. y. 468 darbo dienos per 27 mėnesius iki prašymo skirti nedarbo pašalpą, neatitiko teisės aktų, susijusių su užsieniečiais ir darbuotojų užsieniečių įdarbinimu.
- 34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme G. Ruiz Zambrano neigė šį argumentą ir tvirtino, be kita ko, kad jis tiesiogiai pagal EB sutartį turi teisę gyventi Belgijoje arba bent jau kad turi išvestinę teisę gyventi šioje valstybėje, kuri 2004 m. spalio 19 d. Sprendimu *Zhu ir Chen* (C-200/02, Rink. p. I-9925) buvo pripažinta mažamečio vaiko, valstybės narės piliečio, tiesiosios aukštutinės giminytės linijos giminaičiams, ir todėl jis buvo atleistas nuo pareigos turėti darbo leidimą.

35 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal du travail de Bruxelles* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [EB] 12, 17 ir 18 straipsniai, vienas iš jų ar visi, taikomi atskirai ar kartu, suteikia Sąjungos piliečiui teisę apsigyventi valstybės narės, kurios pilietis jis yra, teritorijoje, neatsižvelgiant į tai, ar jis prieš tai pasinaudojo teise judėti valstybių narių teritorijoje?

2. Ar [EB] 12, 17 ir 18 straipsniai kartu su Pagrindinių teisių chartijos 21, 24 ir 34 straipsnių nuostatomis turi būti aiškinami taip, kad teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, kuri nediskriminuojant dėl pilietybės pripažįstama visiems Sąjungos piliečiams, reiškia, kad tuo atveju, kai šis pilietis yra mažametis vaikas, išlaikomas giminaičio pagal tiesiąją aukštutinę giminystės liniją, trečiosios valstybės piliečio, jo teisė apsigyventi valstybės narės, kurioje jis gyvena ir kurios pilietybę turi, teritorijoje turi būti užtikrinama neatsižvelgiant į tai, ar jis arba jo teisėtas atstovas prieš tai pasinaudojo teise judėti, suteikiant šiai teisei apsigyventi veiksmingumą, kurio reikalingumą pripažino Bendrijos teismų praktika (minėtas Sprendimas *Zhu ir Chen*), suteikdama giminaičiui pagal tiesiąją aukštutinę giminystės liniją, trečiosios valstybės piliečiui, kuris išlaiko minėtą vaiką, turi pakankamai lėšų bei yra apsidraudęs sveikatos draudimu, išvestinę teisę apsigyventi, kuria naudotųsi tas pats trečiosios valstybės pilietis, jeigu jo išlaikomas nepilnametis vaikas būtų Sąjungos pilietis, neturintis valstybės narės, kurioje gyvena, pilietybės?

3. Ar [EB] 12, 17 ir 18 straipsniai kartu su Pagrindinių teisių chartijos 21, 24 ir 34 straipsnių nuostatomis turi būti aiškinami taip, kad mažamečio vaiko, valstybės narės piliečio, teisė apsigyventi valstybės, kurioje jis gyvena, teritorijoje, turi lemti, kad nuo pareigos gauti darbo leidimą turi būti atleistas giminaitis pagal tiesiąją aukštutinę giminystės liniją, trečiosios valstybės pilietis, kuris išlaiko šį nepilnametį vaiką ir kuris, jei nebūtų darbo leidimo reikalavimo valstybės narės,

kur jis gyvena, vidaus teisėje, dirbdamas apmokamą darbą, dėl kurio yra mokamos šios valstybės socialinio draudimo įmokos, įvykdo pakankamų pajamų ir sveikatos draudimo turėjimo sąlygą, kad šio vaiko teisei apsigyventi būtų suteiktas veiksmingumas, kurį Bendrijos teismų praktika (minėtas Sprendimas *Zhu ir Chen*) pripažino nepilnamečiam vaikui Europos piliečiui, turinčiam kitos valstybės narės, nei jis gyvena išlaikomas giminaičio pagal tiesiąją aukštutinę giminystės liniją, trečiosios valstybės piliečio, pilietybę?“

Dėl prejudicinių klausimų

³⁶ Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar ESV sutarties nuostatos dėl Sąjungos pilietybės turi būti aiškinamos taip, kad jos suteikia tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiui, trečiosios valstybės piliečiui, kuris išlaiko savo mažamečius vaikus, Sąjungos piliečius, teisę gyventi valstybėje narėje, kurios pilietybę jo vaikai turi ir kurioje jie gyvena, bei yra atleidžiamas nuo pareigos turėti šios valstybės narės išduotą darbo leidimą.

³⁷ Visos Teisingumo Teismui pastabas pateikusios vyriausybės ir Europos Komisija tvirtina, kad tokia situacija, kokia susiklostė G. Ruiz Zambrano antro ir trečio vaikų atžvilgiu (tiek, kiek šie vaikai nuolat gyvena valstybėje narėje, kurios pilietybę jie turi), nepriskirtina situacijoms, kurioms taikytinos Sąjungos teise garantuojamos judėjimo ir apsigyvenimo laisvės. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nurodytos Sąjungos teisės nuostatos netaikytinos pagrindinėje byloje.

- 38 Tačiau G. Ruiz Zambrano tvirtina, jog tai, kad jo vaikų Diego ir Jessicos atžvilgiu remiamasi nuostatomis dėl Sąjungos pilietybės, nereiškia jų judėjimo už nagrinėjamos valstybės narės teritorijos ribų ir kad jis pats, kaip šeimos narys, gali pretenduoti į teisę gyventi šioje valstybėje narėje ir į atleidimą nuo pareigos gauti darbo leidimą.
- 39 Visų pirma reikia konstatuoti, kad, remiantis Direktyvos 2004/38 3 straipsnio „Naudos gavėjai“ 1 dalimi, ji taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie „atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir jų šeimos nariams“. Todėl ši direktyva netaikytina tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje.
- 40 SESV 20 straipsniu kiekvienam asmeniui, turinčiam valstybės narės pilietybę, yra suteikiamas Sąjungos piliečio statusas (be kita ko, žr. 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *D'Hoop*, C-224/98, Rink. p. I-6191, 27 punktą ir 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Garcia Avello*, C-148/02, Rink. p. I-11613, 21 punktą). Kadangi ieškovo pagrindinėje byloje antras ir trečias vaikai turi Belgijos pilietybę, kurios įgijimo sąlygos priskirtinos nagrinėjamos valstybės narės kompetencijai (šiuo klausimu be kita ko žr. 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Rottmann*, C-135/08, Rink. p. I-1449, 39 punktą), jie neginčijamai naudojami šiuo statusu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Garcia Avello* 21 punktą ir minėto Sprendimo *Zhu ir Chen* 20 punktą).
- 41 Kaip ne kartą yra nurodęs Teisingumo Teismas, Europos Sąjungos pilietybė turėtų būti pagrindinis valstybių narių piliečių statusas (žr., be kita ko, 2001 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Grzelczyk*, C-184/99, Rink. p. I-6193, 31 punktą; 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Baumbast ir R*, C-413/99, Rink. p. I-7091, 82 punktą ir minėtų sprendimų *Garcia Avello* 22 punktą; *Zhu ir Chen* 25 punktą bei *Rottmann* 43 punktą).

- 42 Šiomis aplinkybėmis pagal SESV 20 straipsnį draudžiamos nacionalinės priemonės, kuriomis iš Sąjungos piliečių atimama galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis teisėmis, kurios jam, kaip Sąjungos piliečio statusą turinčiam asmeniui, priklauso (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Rottmann* 42 punktą).
- 43 Tokį poveikį turi atsisakymas leisti trečiosios valstybės piliečiui gyventi valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena jo išlaikomi mažamečiai vaikai, šios valstybės narės piliečiai, ir atsisakymas išduoti tokiam asmeniui darbo leidimą.
- 44 Iš esmės turi būti laikoma, kad dėl tokio atsisakymo minėti vaikai, Sąjungos piliečiai, privalės išvykti iš Sąjungos teritorijos kartu su tėvais. Analogiškai, jei tokiam asmeniui nebūtų išduotas darbo leidimas, jam kiltų grėsmė dėl lėšų savo ir šeimos išlaidoms padengti stygiaus, o tai irgi reikštų, kad jo vaikai, Sąjungos piliečiai, privalėtų išvykti iš jos teritorijos. Tokiomis aplinkybėmis šie Sąjungos piliečiai iš tikrųjų negalėtų naudotis pagrindinėmis teisėmis, kurios jiems priklauso dėl jų, kaip Sąjungos piliečių, statuso.
- 45 Todėl į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: SESV 20 straipsnis turi būti aiškinaamas taip, kad pagal jį draudžiama valstybei narei, viena vertus, atsisakyti leisti trečiosios valstybės piliečiui, išlaikančiam savo mažamečius vaikus, Sąjungos piliečius, gyventi valstybėje narėje, kurioje gyvena jo vaikai ir kurios pilietybę jie turi, ir, antra vertus, atsisakyti šiam trečiosios valstybės piliečiui išduoti darbo leidimą, nes tokiais sprendimais iš minėtų vaikų būtų atimta teisė veiksmingai naudotis su jų, kaip Sąjungos piliečių, statusu susijusiomis pagrindinėmis teisėmis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

SESV 20 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama valstybei narei, viena vertus, atsisakyti leisti trečiosios valstybės piliečiui, išlaikančiam savo mažamečius vaikus, Sąjungos piliečius, gyventi valstybėje narėje, kurioje gyvena jo vaikai ir kurios pilietybę jie turi, ir, antra vertus, atsisakyti šiam trečiosios valstybės piliečiui išduoti darbo leidimą, nes tokiais sprendimais iš minėtų vaikų būtų atimta teisė veiksmingai naudotis su jų, kaip Sąjungos piliečių, statusu susijusiomis pagrindinėmis teisėmis.

Parašai.